

Crăciunul unei jucării stricate

Iubite surori,
Iubiți frați,

Cred că nu v-ați gândit niciodată cât de greu îmi este, în fiecare an, să scriu mesajul de Crăciun. Știu că nu vă privește: fiecare trebuie să-și facă datoria, nu-i așa?, iar Pastorală de Crăciun face parte dintre îndatoririle mele. Dar cred că majoritatea oamenilor își închipuie că unui preot nu-i e greu să scrie și să predice. Pentru că această perioadă a anului îmi cere să mă gândesc la realitatea faptului că Dumnezeu este cu noi și să vă împărtășesc roadele acestor gânduri, și din moment ce mintea și inima îmi sunt pline de uimire și de recunoștință (și vă mărturisesc că așa este), ar trebui să-mi fie ușor să scriu această Pastorală, nu credeți? Și, totuși, nu îmi este.

Unul dintre motivele pentru care nu îmi e ușor să scriu vine din sentimentul că, atunci când privesc în jurul meu, propovăduirea Bibliei, în întregul ei, pare o bătălie dinainte pierdută. Acest sentiment tinde să mă deprime, să mă doboare, cum spunem în limbajul de zi cu zi. Speculanții și necredincioșii - asta ca să nu mai vorbesc despre acei creștini care, obsedați de profituri peste măsură, nu mai văd legătura dintre austeritatea ieslei unde S-a născut Christos și sărăcia care ne înconjoară astăzi - au transformat această sărbătoare creștină în cu totul altceva. A denumi "comercială" această "nouă sărbătoare" ar însemna să subestimăm gravitatea fenomenului.

Ce stres și ce nebunie! De ce a ajuns o perioadă a tihnei să fie atât de agitată, atât de detestată și, precum s-a întâmplat în acest an, atât de sângeroasă? Am ajuns să ne sacrificăm familiile, timpul, liniștea interioară și tot ceea ce e valoros, și pentru ce? Pentru cele mai grozave cadouri? Pentru cele mai avantajoase prețuri?

Și acesta e doar stresul așa-numitelor "cumpărături de Crăciun". Ce s-a întâmplat cu familiile noastre din moment ce, în ciuda așteptărilor atât de înalte, atunci când ne reunim de sărbători abia așteptăm să se termine ziua și să ne întoarcem acasă, în fotoliile noastre confortabile, ca să ne putem trata durerile de cap? Ne-am obișnuit să scriem și să trimitem felicitări: dar cum vă explicați că tocmai acum, de Crăciun, resimțim cel mai dureros distanțele dintre noi și aceia pe care-i iubim, chiar și atunci când locuim împreună? Cum vă explicați că, atunci când privim în sufletele noastre, descoperim o prăpastie între realitate și visurile noastre? Ce se întâmplă, de fapt, la Crăciun de am ajuns să ne simțim atât de străini și atât de departe de noi înșine?

Răspunsul este că noi - și prin "noi" mă refer la noi, creștinii - am înlocuit extraordinarul adevăr al acestei sărbători cu o vagă senzație că lucrurile merg atât de prost și sunt atât de greșite timp de 364 de zile, încât am avea dreptul măcar la o zi liberă, scutită de violență, de lăcomia și egoismul cu care ne-am obișnuit, cel puțin o zi în care să putem crede, măcar câteva clipe, că ceea ce numim "pace pe Pământ" e încă posibil. Cerem prea mult de la viețile noastre?

Am înlocuit adevărul și semnificația sărbătorii noastre creștine cu "Perioada vacanței", am transmis-o lumii într-un soi de buclă perversă, iar ziua de sărbătoare s-a întors la noi ca o umbră iluzorie, ca o atmosferă care ar trebui să fie "X", dar niciodată nu este "X" (indiferent ce înseamnă X pentru fiecare dintre noi). Pentru a repara această situație, cheltuim, petrecem, ne agităm cu pregătirile și cu relațiile până cădem ruși de oboseală, nervoși și sătui până peste cap de toate aceste adicții.

Să știți, însă, că nu e totul pierdut. Indiferent cât de strâmb a ajuns să se manifeste, cred că nevoia de pace și bunătațe supraviețuiește, undeva, în sufletele noastre. Și mai cred că această nevoie vine dintr-un loc foarte frumos, din copilăria noastră.

Vedeți, iubite surori și iubiți frați,

Chiar dacă ni se tot spune să fim buni pentru ca Moșul, cu listele sale stricte, să ne răsplătească pe măsură, foarte puțini dintre noi au primit cu adevărat o bucată de cărbune sub brad. Așa-i sau nu-i așa? E ca și cum Moșul ar ști că datoria lui în această zi e să-i facă fericiți pe toți copiii, indiferent cine sunt și ce-au făcut în timpul anului. (Mamele și tații știu cel mai bine despre ce vorbesc acum, nu-i așa?)

Prin urmare, de fiecare dată când venea 25 decembrie, ceea ce găseam sub brad noi, copiii creștinește, erau cadourile: cadouri nemeritate, cadouri pur și simplu. Puteau să nu fie multe, ba uneori erau chiar sărăcăcioase, dar erau cadouri adevărate, care se datorau mai puțin purtării noastre de copii, cât dragostei și generozității aceluia care ni le dăruia sau cel puțin faptului că el avea simțul datoriei. Și asta năștea o amăgire: ni se spunea să fim buni ca să primim cadouri de Crăciun și, pentru că le primeam, noi, copiii, trăgeam concluzia că purtarea noastră a fost acceptabilă în ochii Moșului, chiar dacă acest lucru nu mai era valabil decât rareori și față de mama și de tata.

Pe măsură ce am crescut, e posibil ca Moșul să fi ieșit din discuție, însă nu și dorința noastră de a primi cadouri necondiționat. Dacă acest lucru nu se întâmplă, atunci "Crăciunul" se golește și devine o dezamăgire, la fel ca atunci când te trezești și nu găsești nimic sub brad. Ba se poate și mai rău; se poate ca extravaganta cadourilor din copilărie să fi născut în noi sentimentul că suntem îndreptățiți să le primim, doar pentru că suntem așa cum (ne închipuim că) suntem. În această situație, dezamăgirea poate degenera într-o dorință de a ne răzbuna pe aceia despre care ne închipuim că nu au observat cât suntem de speciali. La fel de trist e dacă am crescut într-o atmosferă de strictă reciprocitate, de *quid pro quo*, dacă am fost obișnuiți să plătim pentru tot ceea ce primim și, deci, să obținem maximum atunci când băgăm mâna în buzunar. În această situație, s-ar putea să nu mai fim în stare de a primi un cadou dezinteresat.

Și poate că nimic nu sugerează mai bine ceea ce vreau să vă spun decât minunata piesă "White Christmas", compus de Isaiah Berlin, în care cântărețul nu visează doar zăpadă, cât mai ales un Crăciun la fel ca odinioară, "*just like the ones I used to know*". Vă mărturisesc că și eu am sentimentul că zilele de Crăciun din copilăria mea erau mult mai înzăpezite decât cele trăite de când am devenit adult, dar dacă, într-adevăr, în copilăria lui Bing Crosby erau mai albe decât după ce a crescut om mare, ar fi trebuit ca, până în zilele noastre, să avem narcise de Crăciun, nu credeți?

În Ohio, cel puțin, nu sunt narcise de Crăciun (deși îmi amintesc că am văzut ghiociei și șofran răsărind prematur). Câteodată ninge, câteodată nu. Uneori, ziua de Crăciun e întunecată și umedă, alteori e limpede, vioaie și însorită. La urma urmei, cântecul nu se referă la zăpadă. E un cântec nostalgic, despre amintirile pe care timpul le face mai frumoase. Cât despre Crăciunul din zilele noastre, "*it is what it is*", cum zice o vorbă cunoscută. Iar atunci când ne plângem că a devenit foarte comercial, să ne aducem aminte că sunt atât de mulți aceia dintre noi care muncesc în retail sau care măcar știu pe cineva lucrând în acest domeniu, încât am ajuns să ne rugăm - o, și cât de aprins ne rugăm! - ca, la sfârșitul vacanței, să avem un bilanț de cumpărături cât mai profitabil. De aceea, îndrăznesc să spun că, pentru o mare parte a populației, *Black Friday* e mult mai important decât *White Christmas*.

Ce dovadă mai potrivită pentru ce este Crăciunul în secolul XXI decât faptul că eu, episcopul vostru,

am ajuns la a treia pagină a Pastoralăi fără să fi menționat numele lui Isus? N-ați observat, nu-i așa? Înțelegeți acum, poate, de ce spuneam că a devenit atât de greu să scriu mesajul de Crăciun: inimile noastre sunt îndreptățite să aștepte cadouri nemeritate și dezinteresate, să ceară nemărginirea sau, cel puțin, un strop de pace pe Pământ, dar, în același timp, am fost învățați încă din copilărie să gândim și să acționăm ca și cum *nu putem, în niciun caz, să obținem ceea ce ne dorim*. Acesta este unul dintre motivele pentru care nu e ușor să propovăduiești Biblia în vremurile noastre și, așa cum am spus mai devreme, uneori poate părea o bătălie pierdută.

Bucuria care ne umplea inimile în copilărie, la venirea Crăciunului, este reală, e frumoasă și bună, însă ea nu poate fi regăsită prin intermediul unor exerciții de nostalgie. Spiritul Crăciunului Trecut nu poate înlocui Spiritul Crăciunului de acum sau pe cel al viitorului Crăciun. El nu poate să fie convocat de urgență prin apeluri la "adevărata semnificație" a sărbătorii, fie aceasta una teologică sau "corectă politic". Și nici nu poate fi atins prin atitudini perfecționiste în ceea ce privește gătitul, decoratul casei sau, la o adică, scrierea mesajului pastoral. Cu alte cuvinte, în timp ce ne străduim și ne agităm să regăsim "bucuria" Crăciunului, o căutăm, la fel cum facem cu iubirea, în locuri care mai de care mai greșite. Pentru că ea nu poate fi atinsă prin mijloace lumești. Nu e ceva care să poată fi obținut. *Ea îți este dăruită sau nu.*

Și adevărul este că *ți-a fost dăruită deja*. Senzația de bătălie aparent pierdută vine din faptul că e foarte greu să convingi oamenii că bucuria le-a fost deja dăruită. E un lucru incredibil și vă mărturisesc că uneori și eu mă întreb dacă e adevărat. Pentru că realitatea vieților noastre pare să-l dezmințe și, în amărăciunea de zi cu zi, îl pierdem și încetăm să-l căutăm mai departe. Încetăm să ne punem întrebările tragice, dar firești, pe care viața ne cere să ni le punem. Cred cu tărie că bucuria ne-a fost dăruită, dar întrebarea care vine "la pachet" cu acest adevăr sună așa: *suntem în stare să o și primim?*

Numai copiii sunt în stare să primească bucuria Crăciunului: "Adevărat grăiesc vouă: cine nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca un prunc nu va intra în ea" (Luca 18:17). Precum spune scriitorul și preotul Brennan Manning, "copiii nu au trecut". Ei sunt înghițiți cu totul de prezentul în care trăiesc. Prezentul e singurul lor context, întreaga lor lume, și, aflați în această stare de copilărie "neadulterizată", ei nu au nici o îndoială că merită să primească lucruri bune pentru simplul motiv că există, că trăiesc, și nu pentru ceea ce își imaginează că sunt sau pentru ceva ce au făcut. Cred că acesta nici nu poate fi considerat "un gând în mintea lor", fiindcă, în multe privințe, este vorba despre o pre-cunoaștere, despre ceva înnăscut, sădit în însăși ființa lor.

Nefericitul moment când conectezi ceea ce *primești* cu ceea ce *faci*, cu o etichetă care ți-a fost pusă ori cu o categorie din care faci parte, acel moment se ivește doar mai târziu, când prezența neciobită a copilului se preschimbă în teamă, îndoială și respingere de sine: într-un cuvânt, în ceea ce numim "maturitate". Și pentru că acest proces are loc foarte lent, aproape că nici nu ne dăm seama cum se risipește acea stare până când din ea nu mai rămâne decât umbra unui sentiment, asemănător celui pe care-l numim "Perioada vacanței".

Acum ar trebui să urmeze acea bucată din Pastorală în care să vă spun cum se rezolvă toate acestea, cum să gândiți, cum să vă rugați și cum să acționați pentru a obține "adevăratul înțeles" al Crăciunului. Însă n-am să fac acest lucru. Biserica Catolică se află la finele unui An al Credinței și, de aceea, am să fac apel la credința voastră prin propria-mi mărturie. Voi lăsa Cuvântul lui Dumnezeu să vorbească în locul meu. Am să vă spun câteva lucruri în care cred, pe care mi-am întemeiat întreaga viață, și am să vă rog să citiți câteva fragmente și apoi să vedeți dacă puteți face întocmai:

Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să

nu piară, ci să aibă viață veșnică. Căci n-a trimis Dumnezeu pe Fiul său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mântuiască, prin El, lumea. (Evanghelia după Ioan, 3:16-17).

Și a zis către ucenicii Săi: "De aceea zic vouă: Nu vă îngrijiți pentru viața voastră ce veți mânca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca. Viața este mai mult decât hrana și trupul mai mult decât îmbrăcămintea. Priviți la corbi, că nici nu seamănă, nici nu seceră: ei n-au cămară, nici jitniță, și Dumnezeu îi hrănește. Cu cât mai de preț sunteți voi decât păsările! Și cine dintre voi, îngrijindu-se, poate să adauge staturii sale un cot? Deci dacă nu puteți să faceți nici cel mai mic lucru, de ce vă îngrijiți de celelalte? Priviți la crini cum cresc: Nu torc, nici nu țes. Și zic vouă că nici Solomon, în toată mărirea lui, nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceștia. Iar dacă iarba care este azi pe câmp, iar mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu așa o îmbracă, cu cât mai mult pe voi, puțin credincioșilor! Și voi să nu căutați ce veți mânca sau ce veți bea și nu fiți îngrijorați. Căci toate acestea păgânii lumii le caută; dar Tatăl vostru știe că aveți nevoie de acestea; Căutați mai întâi împărăția Lui. Și toate acestea se vor adăuga vouă. *Nu te teme, turmă mică, pentru că Tatăl vostru a binevoit să vă dea vouă împărăția.* Vindeți averile voastre și dați milostenie; faceți-vă pungi care nu se învechesc, comoară neîmpuținată în ceruri, unde fur nu se apropie, nici molie nu o strică. Căci unde este comoara voastră, acolo este inima voastră." (Luca 12: 22-34, sublinierea îmi aparține).

Atunci dreptii Îi vor răspunde, zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând și Te-am hrănit? Sau însetat și Ți-am dat să bei? Sau când Te-am văzut străin și Te-am primit, sau gol și Te-am îmbrăcat? Sau când Te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la Tine? Iar Împăratul, răspunzând, va zice către ei: Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut. (Matei, 25: 37-40).

Luați aminte să nu vă fure mințile cineva cu filozofia și cu deșarta înșelăciune din predania omenească, după înțelesurile cele slabe ale lumii și nu după Hristos. Căci întru El locuiește, trupește, toată plinătatea Dumnezeirii, Și sunteți deplini întru El, Care este cap a toată domnia și stăpânirea. În El ați și fost tăiați împrejur, cu tăiere împrejur nefăcută de mână, prin dezbrăcarea de trupul cărnii, întru tăierea împrejur a lui Hristos. Îngropați fiind împreună cu El prin botez, cu El ați și înviat prin credința în lucrarea lui Dumnezeu, Cel ce L-a înviat pe El din morți. Iar pe voi care erați morți, în fărădelegile și în netăierea împrejur a trupului vostru, v-a făcut vii, împreună cu Sine, iertându-ne toate greșelele; Ștergând zăpădul ce era asupra noastră, care ne era potrivnic cu rânduielile lui, și l-a luat din mijloc, pironindu-l pe cruce. Dezbrăcând (de putere) începătoriile și stăpâniriile, le-a dat de ocară în văzul tuturor, biruind asupra lor prin cruce. (Coloseni, 2: 8-15)

Iubiților, să ne iubim unul pe altul, pentru că dragostea este de la Dumnezeu și oricine iubește este născut din Dumnezeu și cunoaște pe Dumnezeu. Cel ce nu iubește n-a cunoscut pe Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este iubire. Întru aceasta s-a arătat dragostea lui Dumnezeu către noi, că pe Fiul Său cel Unul Născut L-a trimis Dumnezeu în lume, ca prin El viață să avem. În aceasta este dragostea, nu fiindcă noi am iubit pe Dumnezeu, ci fiindcă El ne-a iubit pe noi și a trimis pe Fiul Său jertfă de ispășire pentru păcatele noastre. Iubiților, dacă Dumnezeu astfel ne-a iubit pe noi, și noi datori suntem să ne iubim unul pe altul. Pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată, dar de ne iubim unul pe altul, Dumnezeu rămâne întru noi și dragostea Lui în noi este desăvârșită... Dumnezeu este iubire și cel ce rămâne în iubire rămâne în Dumnezeu și Dumnezeu rămâne întru el... Noi iubim pe Dumnezeu, fiindcă El ne-a iubit cel dintâi. (1 Ioan 4: 7-12, 16, 19)

Ce vom zice deci la acestea? Dacă Dumnezeu e pentru noi, cine este împotriva noastră? El, Care pe

Însuși Fiul Său nu L-a cruțat, ci L-a dat morții, pentru noi toți, cum nu ne va da, oare, toate împreună cu El? Cine va ridica pâra împotriva aleșilor lui Dumnezeu? Dumnezeu este Cel ce îndreptează; Cine este Cel ce osândește? Hristos, Cel ce a murit, și mai ales Cel ce a înviat, Care și este de-a dreapta lui Dumnezeu, Care mijlocește pentru noi! Cine ne va despărți pe noi de iubirea lui Hristos? Necazul, sau strâmtorarea, sau prigoana, sau foametea, sau lipsa de îmbrăcăminte, sau primejdia, sau sabia? Precum este scris: "Pentru Tine suntem omorâți toată ziua, socotiți am fost ca niște oi de junghiere". Dar în toate acestea suntem mai mult decât biruitori, prin Acela Care ne-a iubit. Căci sunt încredințat că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici stăpânirile, nici cele de acum, nici cele ce vor fi, nici puterile, nici înălțimea, nici adâncul și nici o altă făptură nu va putea să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu, cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru. (Romani, 8: 31-39)

Și, așa cum stă scris chiar în epistola care se citește de Crăciun:

Iar când a venit plinirea vremii, Dumnezeu a trimis pe Fiul Său, născut din femeie, născut sub Lege, ca pe cei de sub Lege să-i răscumpere, ca să dobândim înfierea. Și pentru că sunteți fii, a trimis Dumnezeu pe Duhul Fiului Său în inimile noastre, care strigă: Avva, Părinte! Astfel dar, nu mai ești rob, ci fiu; iar de ești fiu, ești și moștenitor al lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos. (Galateni, 4: 4-7)

.....

Aș putea continua, bineînțeles.

Pe scurt: cred că Originea a tot ceea ce este, Puterea care e dincolo de univers și dincolo de tot ceea ce există în univers, a ales să intre în legătură cu noi devenind unul dintre noi, a ales să fie cuprins în natura noastră omenească, în timp și în spațiu, cu toate că El, Unul, este de necuprins și infinit, iar natura omenească, laolaltă cu timpul și spațiul sunt creația Sa. Prin nașterea lui Isus, mult-așteptatul Mesia care este Cuvântul Său, Dumnezeu își dezvăluie eterna, atotputernica și necondiționată iubire pentru fiecare dintre noi, cei cărora ne-a dat viață din nimic. N-am fi aflat această taină dacă El nu ne-ar fi arătat-o. El Și-a arătat iubirea lăsându-Se torturat și omorât de noi și, cu toate astea, înviind pentru noi, dăruindu-ne viața veșnică grație a ceea ce El este, și nu pentru cine suntem noi sau pentru cine credem noi că am fi. Cine suntem cu adevărat reprezintă cea mai bună idee a Domnului, obiectul iubirii sale libere și iertătoare, iar iubirea Lui pentru noi nu cunoaște nici un hotar.

În firea sa omenească, Dumnezeu în Isus Christos ne oferă cel mai bun model pentru a trăi în timp și spațiu. Prin mesajul Său, prin faptele Sale, dar mai ales prin patimile și moartea Sa, Christos ne învață - și ne arată - cum să iubim pe fiecare dintre semenii noștri; prieten sau dușman, bogat sau sărac, simpatic sau antipatic, să-i iubim necondiționat cum ne iubește Dumnezeu pe fiecare dintre noi, să-i iubim cu aceeași generozitate și, în special, fără niciun pic de violență, așa cum și Dumnezeu ne iubește, și să-i iertăm pe aceia care ne greșesc așa cum și fărădelegile noastre sunt iertate.

De aceea, vă rog să mă iertați dacă în această Pastorală am ales calea mai ușoară și am lăsat Scriptura să vorbească în locul meu, fără explicații suplimentare. Veți fi observat, poate, că am încercat ca și vouă să vă fie mai ușor: în loc să vă indic referințele scripturale, am așezat versetele în fața voastră, cuvânt cu cuvânt, astfel încât nici să nu mai fie nevoie să deschideți Biblia și să căutați. (Mă întreb, de altfel, dacă le-ați citit sau dacă, observând că sunt citate din Biblie, ați sărit peste ele? Fiți cinstiți!)

Vă chem acum să vă întoarceți la acele texte și să vă deschideți inima în fața lui Dumnezeu ca și cum ați fi copil și El v-ar fi Tată. Citiți-le cu speranță, în tăcere, și fiți încrezători că veți primi în dar ceea ce vă lipsește: bucurie, liniște, înțelegere sau răspunsul pe care-l căutați, toate acele lucruri care nu doar că

ne ajută să mergem mai departe, ci care dau sens vieților noastre, care ni le fac deopotrivă omenești și fericite. Citiți-le în liniștea pe care s-ar putea să nu o aveți chiar acum, dar pe care ați putea astfel să o găsiți. Citiți-le și chemați Cuvântul lui Dumnezeu, născut din Fecioara Maria, deschideți-i inima chiar astăzi, chiar acum.

Tot ceea ce aveți nevoie și orice v-ați putea dori v-a fost dăruit. Nu mai încercați să-l obțineți pe cont propriu, nu trebuie decât să-l primiți de la Tatăl vostru, așa cum, în copilărie, primeați toate cele de trebuință. Toate vă sunt la îndemână.

În multe privințe, viața a făcut din noi toți, și din fiecare, o jucărie stricată, dar Creatorul Vieții nu are nici o intenție să ne dea deoparte. Așa cum un copil își iubește ursulețul de pluș chiar dacă acestuia îi lipsește un ochi sau un picior, tot la fel noi suntem iubiți fără deosebire de Copilul care mai întâi ne-a creat și apoi S-a născut pentru noi.

Așadar, ca de la o jucărie stricată la alta, vă urez vouă și celor dragi vouă să aveți parte de liniștea și bucuria pe care Isus Christos le va aduce în inimile voastre; nu trebuie decât să le primiți - și să-L primiți.

Cu dragoste frățească și sinceră întru Domnul,

John Michael Botean
păcătosul,
episcop al Eparhiei Catolice Române de Sfântul Gheorghe